

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен "доктор"
по професионално направление **3.8. Икономика**,
научна специалност **"Икономика и управление"**

Автор на дисертационния труд: **Лиляна Валериева Вълкова-Петрова**

Тема на дисертационния труд:

„Усъвършенстване на оценяването и възнаграждението в публичният сектор“

Член на научното жури: **Теменужка Йорданова Халачева, д-р, доцент**, ХТМУ София,
катедра "Икономика и стопанско управление", назначена със заповед № Р-ОХ - 194 от
11.06.2019 на Ректора на ХТМУ София

1. Биографични данни и характеристика на научните интереси

Лиляна Вълкова-Петрова е завършила висше образование в Нов български университет:

- образователна степен бакалавър - с квалификация „икономист-финансист“;
- образователна степен магистър - с квалификация „икономист-счетоводител“.

Преминала е допълнителни курсове по квалификация – английски език, компютърна квалификация, обучение със счетоводни програми - SAP, Аладин и др.

Трудовият ѝ стаж включва различни икономически длъжности: счетоводител в „Медиком“ ЕООД; експерт, главен експерт в Министерство на финансите, където работи и до сега като старши експерт в дирекция Национален фонд.

Лиляна Вълкова-Петрова е зачислена и се обучава като докторант задочно обучение от март 2013 г. в катедра „Икономика и стопанско управление“ на Химикотехнологичен и металургичен университет.

Научните ѝ интереси са в областта на финансите, счетоводството и мениджмънта на човешките ресурси.

2. Преглед на дисертационния труд и анализ на резултатите

Дисертационният труд е разработен и структуриран в три глави, Увод, Заключение, Приложения и е в обем от 157 страници. Формулирани са научната теза, хипотезата, актуалността на изследването, целта и задачите на дисертационния труд, обекта и предмета, методологията и методиката на изследването.

Предмет на дисертационния труд е процесът на формиране на обективна оценка на извършваните дейности в бюджетния сектор при отчитане на тяхната специфика от страна на прекия ръководител.

Обект на изследването е оценяването на извършваните дейности от държавните служители в дирекция на Министерство на финансите.

Научна теза

Научната теза в дисертационния труд произтича от връзката между съществуващата система за възнаграждение в публичния сектор и усъвършенстване на системата за оценяване изпълнението на дейността на служителите.

Научна хипотеза

Реализацията на формулираната теза се базира на научната хипотеза, че съществуващите инструменти за оценка на труда не се възприемат като обективен критерий от страна на служителите, за оценяване на вложения труд на базата на съществуващите закони и нормативни документи.

Цел и задачи

Целта на дисертационния труд е формулиране на насоки за по-добро практическо приложение на съществуващите нормативни документи за оценяване на служителите в публичната администрация.

Постигането на поставената цел включва изпълнението на **следните задачи**:

1. Характеристика и анализ на същността и формите на работната заплата.
2. Анализ на системата за оценяване на изпълнението на служителите в публичната администрация в страните от ЕС и на държавните служители в Р. България.
3. Изследване на системата за оценяване на персонала в конкретна институция от публичния сектор, което включва:
 - Проучване на документите, които се използват при оценяване на труда и изпълнението на дейностите на служителите.
 - Изследване мнението на служителите от конкретно звено за прилаганата система за оценяване.
 - Изследване мнението на служителите от конкретното звено относно формулираните предложения за промени в признаците от формуляра за оценяване на индивидуалното изпълнение.
 - Препоръки за подобряване на системата за оценяване на експерти с аналитични и контролни функции в изследваната институция и създаване на нов формуляр за оценяване на дейността им.

Актуалност на проблема

В дисертационния труд е обоснована актуалността на разглежданата проблематика, свързана с оценяването и справедливото възнаграждение на служителите в процеса на трудовата им дейност.

Методика на изследването

За постигане на целите на изследването се използват методите на емпиричното наблюдение: анкетиране, директна комуникация и наблюдение. Те са приложени сред служители в конкретна дирекция. Като източник за информация са използвани анкетни въпросници.

Степен на познаване на проблема

В първа глава са характеризирани основните понятия и е извършен анализ на работната заплата от гледна точка на: същността и функциите ѝ; елементите на възнаграждението и факторите, които влияят върху него; принципите на формиране; формите и системите на работна заплата; механизмите за формирането ѝ. Извършен е анализ на основните теории за формиране на справедливо възнаграждение и взаимовръзката с удовлетвореността на персонала в трудовия процес. Докторантката показва отлично познаване на актуалната нормативна база, касаеща формирането на работната заплата в публичния сектор в България. Представени са някои софтуерни продукти, подпомагащи процеса на формиране и изчисляване на работната заплата.

Глава втора е посветена на оценяването на трудовото представяне и връзката на този процес с формирането на адекватно възнаграждение. Разгледани са и са анализирани системите за оценяване и формиране на възнаграждението на служителите в публичния сектор в някои държави в Европейския съюз и са представени предимствата и недостатъците им. Извършен е анализ и на системите за оценяване и възнаграждение в Р. България и са характеризирани положителните и негативните страни при приложението им.

В трета глава е извършено изследване на системата за оценка на изпълнението на служителите от публичния сектор. Изследвано е оценяването на изпълнението на три категории експерти от конкретно звено от публичната администрация. За нуждите на изследването са анкетираны служителите относно мнението им за прилаганата система за оценяване. На основата на получените резултати са разработени предложения за адаптиране на определени признаци във формулярите за оценяване на индивидуалното изпълнение на служителите. Посредством анкета е оценено мнението на участниците в проучването относно адекватността на направените предложения. На

основата на резултатите от проведеното проучване са разработени предложения за подобряване на системата за оценяване на експерти с аналитични и контролни функции.

3. Съответствие между автореферата и дисертационния труд

Авторефератът е разработен коректно и съгласно изискванията на ХТМУ и дава точна представа за качеството на дисертационния труд. Отразява в синтезиран вид целите, задачите, използваните методи, резултатите, както и научните и приложни приноси в изследването. Съществува съответствие между съдържанието на дисертационния труд и представеното в автореферата съдържание.

4. Приноси

В дисертационния труд са формулирани три приноса. Първият принос е с методична приложимост, а другите два са насочени към практическото осъществяване на оценката на служителите в държавната администрация.

Усъвършенстването на процеса на оценяване на служителите в публичния сектор с цел преодоляване субективната нагласа в служителите, свързано с решаващата роля на прекия ръководител, посредством използване на обективни критерии, би повишило съществено ефективността на техния труд.

5. Публикации по дисертационния труд

Лиляна Вълкова-Петрова е приложила осем публикации по дисертационния труд – шест от тях са в съавторство и две – самостоятелни. Публикациите са публикувани в международни научни списания и представени на международни научни конференции и отразяват научно-приложните резултати в дисертационния труд.

Не са представени цитати от други автори.

6. Мнения, препоръки и бележки.

Предложеният дисертационен труд е сериозно и задълбочено изследване върху актуален проблем, свързан с оценяването на изпълнението на служители от публичния сектор в България. По мое мнение тезата на дисертацията, целта и свързаните с нея задачи са постигнати успешно.

7. Лични впечатления

Познавам Лиляна Вълкова-Петрова от зачисляването ѝ в доктурантура в катедра „Икономика и стопанско управление” на Химикотехнологичен и металургичен университет, като научен ръководител. Имам преки наблюдения върху процеса на обучението ѝ, от подготовката и участието ѝ в научни конференции, провеждани както в катедрата, така и в други университети, от провеждане на занятия със студенти в

катедрата. Лиляна Вълкова-Петрова притежава задълбочени теоретични знания, умения да систематизира и анализира емпирични данни и да прави изводи и предложения, което показва нейните способности и качества като учен и изследовател.

8. Заключение

Разработеният дисертационен труд е пълно и задълбочено изследване на актуален проблем. Докторантката притежава теоретични знания в изследваната област и способност за провеждане на самостоятелни изследвания.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Химикотехнологичния и металургичен университет София и покрива наукометричните показатели за придобиването на образователна и научна степен „доктор“.

Това ми дава основание да декларирам, своята положителна оценка на представения от **Лиляна Валериева Вълкова-Петрова** дисертационен труд и да предложа на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на **Лиляна Вълкова-Петрова** образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика; научна специалност "Икономика и управление".

София, август, 2019 г.

Член на журито:
доц. д-р Теменужка Халачева